

ДЕНЬ ПЕРЕМОГИ!

УКРАЇНІ

Настраждалася в горі і в злибіді,
Пропливла океани й моря.
Із-за Стугни і синьої Либеді
Розцвітає вечірня зоря.
Устасш над хрестами горбатими,
У барвінку, в берез білині,
За пожаром, за білими хатами
Увижасшся знову мені.
Довга пісня та нива неорана,
Та війни перекастистий грім,
Та крило розпростертого ворона
Над великим нещастям твоім.
Не з печаллю, не з ярмом-безоднею
Поріднилася, борешся знов.
Тихий крик понад древньою Коднею
Над Посуллям не грози, а кров.
І містами, полями, дібровами
Ідуть сини — тільки блисками б'є —
Не пожаром — шаблями грозовими
Освітивши обличчя твоє!

1943 р., Андрій МАЛИШКО

СВОИМИ СЛОВАМИ

Що таке війна?

Напередодні великого свята Перемоги ми вирішили опитати ліцеїстів, поставивши їм єдине запитання. Учні старших класів мали змогу відповідати будь-якою мовою й не підписувати свої роботи.

Війна — це озброєне протистояння. Але тільки цим не можна охарактеризувати війну. По-перше, це страх людей. По-друге, ненависть людей один до одного. По-третє, це повне руйнування міст, домівок людей, пам'яток. Протягом війни людина не може відчувати щастя, бо знаходиться кожної хвилини на грані смерті. Війна — жах, що охоплює людину, коли замість живих людей навколо тебе мертві.

Також війна — це нав'язлива ідея «верхів». Вони самі не повинні брати участь у боях, бачити смерть. Вони дивляться на це без жалю, бо ніщо не зупинить їх ідей і переконань. Коли б кожному з них довелося пройти через це, наступного разу, може, вони і не починали б війну.

Війна — це жах. Війна не буває доброю, це завжди погано. Багато людей вмирає на війні, але інколи навіть не знають, за що. Людина — це індивід. У кожної свій внутрішній світ. Під час війни нікому до цього немає діла, людей рахують сотнями та тисячами. На мою думку, це найстрашніше.

Ось, ти жив, працював, творив та самовиражався. Потім почалася війна, тебе забрали в армію. Після цього вбили десь у бою. Твоє життя закінчилось. А скільки всього ти міг би зробити? І усе це війна. Вона в усьому винна.

Війна — це біль, втрати, велике горе. Війна забирає багато життів, через те, що комусь захотілось чогось. Війна — це завжди горе, тому що йде рахунок на життя. Вона приносить хаос, розруху. Життя стає нестерпним. Ти не живеш як людина, ти існуєш з однією думкою, як вижити, щоб не вби-

ли. Війна забирає найдорожче: у матерів — дітей, у дружин — чоловіків, у людства — життя.

Але є й поняття інформаційної війни. Це ніби передумови війни. Інформація — це велика сила, вона може примусити піти людей на війну, піти один проти одного.

Війна — це лихо для кожної людини, міста, країни та цілого світу. Війна завжди була і буде передвісником смерті, жалоби, плачу та сподівання. Сподівання на те, що близькі, які пішли на фронт, прийдуть додому якось вісточки, що вони живі. Для країни — це розруха, голод, збитки та економічне падіння. А для світу — це шрам на усе життя, який ніколи не загоїться і не забудеться нащадками. Герої війни завжди будуть у пам'яті своїх дітей, онуків, правнуків, як люди, які дали їм можливість мирно та спокійно жити.

Продолжение материала
на стр. 3

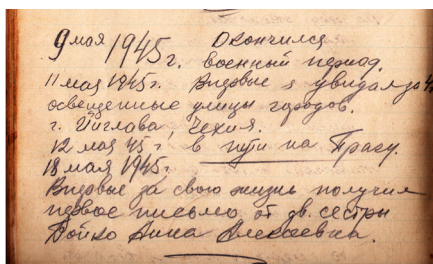
Языком документа

ЩОДЕННИК

Сторінка щоденника А. А. Бойко

9 травня 1945 року... Салют перемоги в колишньому СРСР і в усіх державах антигітлерівської коаліції. Цього дня людство всього світу плекало надію, що настав час миру, любові та злагоди на планеті, коли, за Біблійним передбаченням, народи, розбрат позабувши, перекують мечі на орала й ніколи не будуть вчитися воювати. На жаль, не судилося...

Для наста війна — це вже історія, яка вливається до душі в основному каналами мистецького осмислення страшного лихоліття та через документалістику. Для мене та війна — це історія з життя мого дідуся, блакитноокого красеня, талановитого педагога, Бойка Андрія Андрійовича. Його Слово про Велику Вітчизняну війну донесло до мене вогонь і дим, шаленство атак, оточенські ночі, гірку сльозу... Дитиною я зачаровано слухала ці оповіді дивними літніми вечорами, сприймаючи як неймовірну, неральну пригоду.

Сторінка щоденника А. А. Бойко

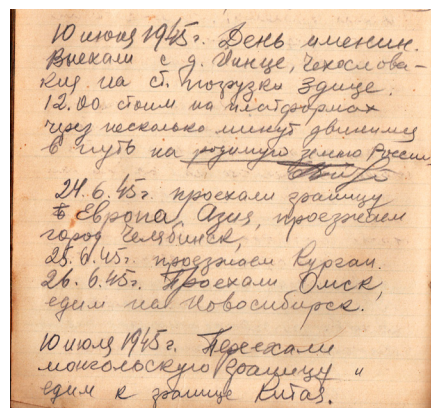
Щоліта до будинку дідуся з'їжджалися однополчани — і вони згадували, згадували... неначе цупкі пазури спогадів примушува-

з 45-го

ли їх знов і знов переживати ті часи. Подорослішавши, я стала розуміти, через що довелося пройти моїй рідній людині. Адже війна забрала

його, 19-річного юнака, з-за парти Вівчанської педагогічної школи в Червону Армію в 1940 році. А потім довгі страшні роки в якості командира танкової роти 207 танкового батальйону 22 гвардійської танкової бригади: Калінінський фронт... Воронежський фронт... Степний фронт... 1-й Український фронт... 2-й Український фронт... Румунія... Угорщина... Австрія... Чехословаччина... Німеччина... Монголія... Китай.

Переді мною цупкий, поживклий від часу зошит-щоденник «Отечественная Война». Дідусь нікому не давав його до рук, я змогла прочитати лише після того, як ми розлучилися назавжди...Цей зошит пройшов із ним через усю війну, а в ньому (я була шокована!) вірші та пісні про кохання, про сол-

Сторінка щоденника А. А. Бойко

датів і малюнки вірного сталевого товариша Т-34. Записи про події починаються лише в 1945 році, коли велися бої за Румунію. Вони лаконічні, буквально по декілька рядочків. Найбільше вражають слова «дышатъ тяжело», «сердце рвется домой», «жестокые бои», «без меры хочется пить», «кушать нечего», «здесь лишь когда-то Чингисхан проходил и то на лошадях, а не на танках». І знову слова любові до єдиної коханої жінки у світі — до своєї Галюні, моєї тоді ще майбутньої бабусі.

XXI століття... В електронному банку документів «Подвиг Народа

ЩОДЕННИК з 45-го

Андрій Андрійович Бойко

в Великой Отечественной войне 1941–1945 гг.» я знайшла «короткі, конкретні описи бойового подвигу Бойка Андрія Андрійовича в ході оволодіння м. Києвом та столицею Австрії м. Віднем». Коли читала ці описи, то просто не могла повірити, що він зміг через все це пройти, вижити, вистояти, повернутися до життя дітьми, онуками. А після закінчення нашого Харківського державного університету

ім. М. Горького зміг навчати історії та географії й випустити з-під свого крила чималу кількість учнів, стати для них Учителем із великої букви. Я була щаслива навчатися в нього мудрості, життєвої правдивості та глибини почуттів. Мене завжди вабив його дух волелюбності та непокори, його священний гнів на кривдників людини і народу. «Пам'ять протистоїть нищівній силі часу», — сказав Д. С. Лихачов.

Нехай же ця пам'ять учить нас добру, миролюбству, людяності. Ми в боргу перед Вами, солдати! Ви зберегли для мене й мільйонів моїх співвітчизників мову, культуру, звичаї, традиції та віру. Тож вклонимося світлій пам'яті тих, хто зберіг для нас сьогоднішній день.

Світлана Миколаївна
ВАЛІЙОВА,
вчитель української мови

СВОИМИ СЛОВАМИ

Що таке війна?

Война — это самое ужасное, что может быть в нашем мире. Много невинных людей погибают из-за амбиций каких-то лидеров. Я не знаю, что такое война, но я могу о ней рассуждать, так как слышал рассказы тех, кто испытал это на себе.

Когда началась Великая Отечественная война, моя бабушка была еще ребенком. И она, конечно, не все помнит, но даже от тех воспоминаний, которые остались у нее

в памяти, бросает в дрожь. Когда она рассказывает, что у нее на глазах на mine подорвался знакомый мальчик, и как они играли с найденными пистолетами, у нее текут слезы.

Во время войны она потеряла своего отца. Он погиб при бомбардировке завода ХТЗ. Сложно передать все те ощущения от этих рассказов, но, наверное, каждый из нас слышал подобные истории.

Мой отец был в Афганистане. Он мне рассказывал, как у него на глазах горели люди, как он

видел людей, которые вылазили из горящего танка. Папа не очень любит рассказывать эти истории. Но больше всего меня ужаснула история о том, что их место дислокации начали бомбить «духи», и только по счастливой случайности бомба не попала в палатку, где был мой отец...

Война — это страшно. Война никогда не приносит ничего хорошего.

Продолжение материала
на стр. 4

Що таке війна?

Війна — это когда нет другого решения,
 Війна — это когда страны не могут найти соглашения,
 Війна — это когда рушатся мечты,
 Війна — это когда нет назад пути,
 Війна — это кровь и насилие,
 С другой стороны, и бессилие.
 Війна — это плохо,
 Війна — это смерть.

Владислав УШКВАРОК, 8^й класс

Війна — это конфликт между государствами,
 Війна — это всегда боль, потери, слезы.
 Війна — это вражда, ненависть, страх.
 Війна — это вражда людей, которые что-то не могут по-
 делить и превращают это в сражения.

Мария КОМАРКОВА

Может, у всех разные понятия о войне, но у каждого возникают одни и те же ассоциации: хаос, смерть, голод, разруха, боль, потери...
 Я считаю, что война — это самое неразумное и трагическое решение политических проблем.
 Во все времена, в любой стране, любые споры можно решить путем мирных переговоров. Но, как ни прискорбно, амбиции и жажда проявления своего могущества наших государей берет верх над здравым смыслом, и начинается война...

Война — всего лишь проявление амбиций, силы, насильственный захват земель и власти, война никогда не приносит ничего хорошего, война никогда справедливо не рассудит народы, она всего лишь покажет сильнейшую сторону.

Каковы же последствия войны? Руины, разруха, тысячи погибших людей, голод, слезы матерей и жен, чьи солдаты погибли в бою...

Зато наши славные государи упиваются победой и устраивают славные пиры, в то время как проигравшие планируют новый план наступления.

Я думаю, что пришли времена, когда людям стоит одуматься. Нашим новым правителям стоит думать о благе народа и мирном развитии. Ведь никто не в праве распоряжаться жизнями людей, никто!

Анна САВЧУК, 9^й класс

Война — это смерть, оружие, стрельба и ранения. Война идеально показывает трусов и героев. Наши мужчины пусть и надеются на мир, но, я уверена, что в трудное и опасное время они возьмут автоматы и закроют женщин и детей своими спинами. В этом году нам как никогда нужно определиться со сторонами в этой битве и переосмыслить предыдущие.

Война — это страшное событие, во время которого гибнут люди, разрушаются города и села. Люди сами создают вражду между собой и пытаются доказать, кто из них сильнее, используя войну. Все проблемы можно решить и без кровопролитий, избегая разрушений. Ведь в мире существует много способов решения проблем мирными способами.

МУЗЫКА ПОБЕДЫ

Самая известной харьковчанка — Людмила Гурченко. И в ее судьбе оставила свой черный след война...

Из книги «Аплодисменты»

Иногда моя музыка вырывалась на волю, как однажды, в тот день Девятого мая. В день двадцатилетия победы над фашизмом. В театре шел спектакль «Вечно живые». В середине второго акта, прямо на полуслове, в зале погас свет, и по обеим сторонам сцены зажглись сосуды с Вечным огнем. Все артисты и зрители замерли. На авансцену вышел актер и негромко, торжественно-траурным голосом сказал: «Сегодня, в день двадцатилетия победы над фашистской Германией, почтим павших смертью храбрых минутой молчания». Зал в бесшумном порыве взлетел и затих. На целую минуту. Но какую! Я вдруг ощутила, как кровь отлила от головы. Происходит нечто такое, что не может пройти бесследно. Минута молчания. Молчал зал. Молчала сцена. Молчала страна. Молчал мир. Я думаю, в зале не было ни одного человека, который в эту минуту не испытал потрясения и кого бы эта минута не перенесла

на двадцать лет назад или не заставила задать вопрос: «А что такое эта минута в твоей жизни?» После спектакля я шла домой, пересекая площадь Маяковского, забитую нарядной, праздничной толпой. Пестрая майская молодежь, учтиво уступала дорогу сорокапятилетним «старичкам» с орденами и медалями. А дома меня ждали родители. Как только папа открыл дверь, я бросилась к нему и расплакалась. У него на груди красовались две медали: «За победу над Германией» и «За взятие Берлина». Родители приехали в гости. Папа, мама, Маша и я собрались все вместе. Папа очень темпераментно, уже в какой раз рассказывал о событиях фронтовой жизни. Мы же слушали, как в первый раз. Вдруг он прервал рассказ и горько заплакал: «Выпьем за моего родного брата Мишку, хай земля ему будет пухом!» Всю ночь после минуты молчания, после нашего семейного ужина с папиными рассказами и воспоминаниями меня мучила музыка. Так наутро родилась первая моя песня «Праздник Победы». Мне хотелось, чтобы в этой песне было все то, что так всколыхнуло меня. Чтобы в ней очень просто было сказано обо всех пережитых моментах.

Праздник Победы, шумит весна,
 Люди на площади вышли.
 Старый отец мой надел ордена,
 Выпили мы за погибших.

Чтобы в ней была страница моего детства, которая пронеслась в ту минуту молчания, когда я стояла на сцене.

Вспомним мы песню военных лет
 «Синенький скромный платочек».
 Эту песню я девочкой пела когда-то,
 Эту песню я раненым пела в палатах,
 Эту песню на фронт увозили солдаты.

И чтобы в ней обязательно была Победа, несмотря ни на что, несмотря на потери. Несмотря на солдатские могилы. В них лежат подарившие жизнь нам солдаты, Подарившие мир и салютов раскаты...

Людмила ГУРЧЕНКО

